

Efektivní chov masného skotu

Chovatelé masného skotu a zájemci o problematiku si v Hradištku pod Medníkem vyslechli přednášky o aktuální situaci chovu masných plemen skotu v České republice, jejich reprodukci a zdraví na semináři. Přestože počasí tradičně příliš nepřálo, před zahájením bloku přednášek byli předvedeni býci, ustájení na inseminační stanici.

Alena Ježková

Seminář uspořádala společnost VVS Verměřovice, s. r. o., ve spolupráci s firmou Natural spol. s r. o.

První část odpoledne byla tedy věnována přehlídce býků nejen masných plemen. Ing. Jan Stráfelda, CSc., představil celkem třináct býků. K vidění byli býci plemene holštýnského, fleckvích, salers, limousin, aberdeen angus a red angus, belgického modrobílého, charolais a masný simental.

Jako první se představil holštýnský býk NEO-554 Haselnu-ss. Býk se narodil v Německu, genomicky byl testován v USA a zakoupen na aukci v Německu. Je mu přibližně rok.

Druhým holštýnským plemenem byl sedmikrát homozy-

■ Klíčové informace

- Seminář na téma efektivní chov masných plemen skotu uspořádala společnost VVS Verměřovice, s. r. o., ve spolupráci s firmou Natural spol. s r. o.
- Před odpoledním blokem přednášek se konala přehlídka třinácti býků z inseminační stanice.
- O aktuální problematice chovu masného skotu v České republice přednášeli Kamil Malát, DiS., z Českého svazu chovatelů masného skotu, Ing. Jan Stráfelda, CSc., z firmy Natural, spol. s r. o., a praktický veterinární lékař MVDr. Lukáš Hlubek.

Limousinský býk ZIM-263 Mats PP je geneticky bezrohý homozygot, dvouletý, váží 900 kg a pochází z Německa. Býk plemene aberdeen angus ZAI-152 Zappa váží 1000 kg, jsou mu necelé čtyři roky.

Dalším předvedeným plemením byl ZIM-284 Toranaga, výrazně osvalený šestiletý býk ple-

Jeho hmotnost je 1190 kg a o jeho inseminační dávky je velký zájem i v Asii.

Dvěma posledními předvedenými býky byli plemenci masného simentála ZSI-951 Garfield P, pětiletý býk původem z Dánska, který je populární i v Německu. Na odchovně dosahoval rekordních přírůstků (2,45 kg

minaci. Počátek organizovaného chovu masného skotu se datuje do roku 1990, kdy vznikl Český svaz chovatelů masného skotu. Základ chovu masného skotu daly importy zvířat z Francie, Velké Británie, Itálie, Kanady, Německa, Dánska či Maďarska.

V současné době se u nás chová asi 200 000 krav masného skotu, v plemenných knihách a v kontrole užitkovosti je jich 25 000.

Chová se celkem 23 masných plemen, z toho je dvanáct hlavních – aberdeen angus, belgické modrobílé, blonde d'Aquitaine, galloy, gasconne, hereford, highland, charolais, limousin, masný simental, piemontese a salers. Od roku 2010 také jednáct nových plemen, a to abrauc, shorthorn, texas longhorn, parthenaise, bazadaise, rouge des

Seminář probíhal v zasedací místnosti Českomoravské společnosti chovatelů v Hradištku pod Medníkem
Foto Alena Ježková

komerčních býků je 100–200 Kč a dávky určené pro sčechtění, respektive zvýšení genetického pokroku mají hodnotu 300–1500 Kč.

Další část přednášky byla věnována sčechtění a kontrole užitkovosti masného skotu z hlediska průběhu porodů, růstu telat a hodnocení exteriéru. Pokud jde o tělesný rámec, je u býka určeno pro čistokrevnou plemennou důležitá malá hlava a hladká plec pro zajištění snadných porodů, a pro křížení je důležité zejména osvalení záde a hrbetu.

Největším přínosem pro stádo jsou krávy s vysokým maternálním efektem, protože jsou lepšími matkami, mají větší tělesný rámec, širku a délku páne, a tedy i snadnější porod.

Ing. Stráfelda uvedl, že jako matky pro užitkové chovy jsou ideální krávy středního tělesného rámce, dobře chodivé, se zdravými pevnými končetinami, dobrou ovladatelností a temperamentem. Musí mít výbornou mléčnost a vemeno s delšími struky – 10 kg mléka znamená jeden kilogram přírůstku telete.

Chovy, které produkují plemenná zvířata, musí proto, aby dosáhly vyšší ceny za svá zvířata, udělat víc a míjají větší náklady. Musí inseminovat, protože inseminace znamená genetický

z pohledu zdraví zvířat. Uvedl, že v masných stádech orientovaných na produkci je preventivní složka veterinární péče zásadní. Nezbytné je rozpoznání kritických zdravotních bodů – diagnostika, dále nastavení metodiky preventivních opatření a zajištění finančních a technických prostředků k realizaci této metodiky. Velmi zásadní je načasování (roční období, věk zvířat, reprodukční fáze), dostatečná dostupnost personálu a hlavně dobrá komunikace a seriózní přístup všech zúčastněných (chovatel, veterinář, paznehtář, pracovník Svazu chovatelů masných plemen skotu, KVS, inseminační technik a další). Později se účinnost preventivních opatření musí zkontrolovat, a to včetně ekonomických dopadů.

Rízení masného stáda z hlediska zdravotní péče se rozděluje podle fáze mezidobí. První manipulace se stádem je v jarním období při vyhánění zvířat ze zimoviště na pastvu. Dokončí se označení telat, vakcinují se, případně odrohuji, odčerví se stádo, upravují se paznehty.

V létě, tedy 30 a více dní po ukončení připoutání, se diagnostikuje březost, selektují se jalové krávy, vybírají do zástavu býčci narození v lednu, probíhají povinné zdravotní zkoušky a upravují se paznehty. Při sehnání stáda z pastvy na zimoviště se vybírají do zástavu býčci narození v únoru a březnu, selektují se jalovice, vakcinují vysokobřeží krávy a stádo se odčerví. V období tenění se individuálně ošetřují krávy i telata, ta se označují, případně se ošetří antikokcidíky a vakcinují.

U plemenného býka je nezbytná dokonalá péče o paznehty na jaře, v létě i v zimě, odčervuje se, vakcinuje a doplní se minerální látky a vitaminy, velký důraz se klade na správnou výživu býka, na jeho kondici.

Na závěr MVDr. Hlubek řekl, že pouze ve výborně organizovaném stáde má smysl provádět preventivní veterinární činnost. Bohužel, v současné době je takových jen 5–10 % stád masného skotu.

Investice do technologie pro manipulaci se zvířaty a do ustájení skotu snižují pracnost a vedou k vysoké produkci. Současným trendem jsou ale podle přednášejícího nízkonákladové provozy založené na čerpání dotací bez snahy o vysokou produkci.

Ing. Jiří Burdych

Kamil Malát, DiS.

Ing. Jan Stráfelda, CSc.

MVDr. Lukáš Hlubek

gotně bezrohý býk NEA-921 Magua PP. Má výborné genomické plemenné hodnoty a byl nasazen jako otec býků i v USA. Jeho inseminační dávky se exportují do mnoha zemí Evropy.

Býk plemene fleckvích RAD-499 Valor byl letos na jaře koupen na aukci v německém Schwaandorfu a podle genomické plemenné hodnoty patří mezi špičky v Německu i Rakousku.

Také MOR-198 Manitogen je zástupcem německého strakaté-

mene belgické modrobílé s hmotností 1110 kg. Jeho inseminační dávky se prodávají také do Belgie i Nizozemska.

Národní šampion plemene limousin z výstavy v Českých Budějovicích 2014 ZIM-397 Abidol se narodil v Německu a byl na stanici zakoupen za rekordních 10 500 eur.

Geneticky bezrohý homozygot býk ZSI-805 Tuareg plemene masný simental patří v Německu mezi deset býků s nejlep-

šeho aktuální hmotnost je 1110 kg.

Býk ZSI-950 Gotske má hmotnost 1230 kilogramů, pochází také z Dánska a v českých chovech zajišťuje snadné tenění.

Přednášky o chovu masného skotu

O úvod odpoledního semináře se postaral Ing. Jiří Burdych (VVS), který programem také provázel. O aktualitách v chovu masných plemen skotu předná-

šels, vosgienne, bruna d'Andorra, wagyu, dexter a pingzauer.

Reprodukce v masném stáde

Přednášku na téma plemenná práce a reprodukce v chovech masného skotu si připravil Ing. Jan Stráfelda, CSc., z firmy Natural, spol. s r. o., a nastolil mimo jiné i otázku využití inseminace v chovu masných plemen skotu. Řekl, že inseminace je převodní pákou genetického a sčechtěl-

Býk aberdeen angus ZAI-152 Zappa je nejmladší býk tohoto plemene v černé barvě na inseminační stanici
Foto Alena Ježková

Výrazně osvalený šestiletý býk plemene belgické modrobílé ZBM-284 Toranaga se narodil v Nizozemsku
Foto Alena Ježková

ho plemene fleckvích. Manito-genovi je sedm let a aktuální hmotnost má 1200 kg.

Býk plemene salers ZSA-184 Zuna se narodil v chovu Vladimíra Vaňouska v Javorní. Tříletý Zuna váží 900 kg a svými vlastnostmi se vyrovná intenzivním masným plemenům.

ší plemennou hodnotou. Je mu šest let a váží 1130 kg.

Plemeno charolais reprezentoval býk ZIT-193 Verdel P, tříletý býk je známý extrémně snadnými porody krav.

Plemenný býk red angus ZAA-788 Saten má vynikající osvalení a velký tělesný rámec.

šel ředitel Českého svazu chovatelů masného skotu Kamil Malát, DiS. K prvnímu importu masného plemene do ČSSR došlo v roce 1974 z Kanady. Bylo přivezeno plemeno hereford (51 býků a 1053 jalovic) a do roku 1990 se býci ostatních masných plemen využívali pouze v inse-

ského pokroku a všechny chovy, které produkují plemenná zvířata, inseminují 10–60 % krav a více než polovinu jalovic. Jednoduchým propočetem potom uvedl, že se podle něho inseminace vyplácí i v užitkových chovech.

Ing. Stráfelda řekl, že průměrná cena inseminační dávky

pokrok a býk v přirozené plemenné zajišťuje březost, dodal Ing. Stráfelda.

Zajištění zdraví zvířat

Praktický veterinární lékař MVDr. Lukáš Hlubek uzavřel blok přednášek shrnutím managementu stád masného skotu